

Verantwoording monitor Bereikbaarheid

11 augustus 2025



Onderwerpen monitor Bereikbaarheid

1. Nabijheid voorzieningen
2. Belang van aanwezigheid voorzieningen
3. Voertuigenbezit
4. Internetsnelheden huishoudens
5. Afstanden en reisduur

1 Nabijheid voorzieningen

Bronnen

CBS: [Nabijheid voorzieningen](#)

Gewijzigd op

19 augustus 2025

Frequentie

Jaarlijks, tweejaarlijks en vierjaarlijks

Periode

2006 – 2023

Definities

Alle economische activiteiten

Deze categorie is een samenstelling van categorieën: Landbouw, bosbouw en visserij; Winning van delfstoffen; Industrie; Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht; Winning en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering; Bouwnijverheid; Groot- en detailhandel; reparatie van auto's; Vervoer en opslag; Logies-, maaltijd- en drankverstrekking; Informatie en communicatie; Financiële instellingen; Verhuur van en handel in onroerend goed; Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening; Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening; Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen; Onderwijs; Gezondheids- en welzijnszorg; Cultuur, sport en recreatie; Overige dienstverlening; Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik; Extraterritoriale organisaties en lichamen;

Apotheek

Apotheek, inclusief apotheekhoudende huisarts.

Attractie

Pretpark, dierentuin en binnenspeeltuin.

Basisschool

Het basisonderwijs omvat alleen de basisscholen zoals bekend bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het speciaal basisonderwijs en de speciale scholen zijn niet meegenomen.

Belangrijk overstapstation

De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot het dichtstbijzijnde overstapstation, berekend over de weg.

Bos

Terrein begroeid met bomen bestemd voor houtproductie en/of natuurbeheer.

Buitenpolikliniek

Locatie van een ziekenhuis waar niet bedlegerige patiënten worden behandeld of gecontroleerd. Patiënten worden er niet voor meer dan 24 uur opgenomen en er worden geen grote operaties uitgevoerd.

Buitenschoolse opvang

Plaats waar kinderen in de basisschoolleeftijd voor en/of na schooltijd, tijdens studietoelagen - dagen van leraren en in de vakanties worden opgevangen.

Cafés en dergelijke

Café, koffiehuis, coffeeshop, discotheek, seks/nachtclub en partycentrum.

Cafetaria's en dergelijke

Fastfoodrestaurant, grillroom/shoarmazaak, lunchroom, pannenkoekenhuis en ijssalon.

Commerciële dienstverlening

Deze categorie is een samenstelling van categorieën: Groot- en detailhandel; reparatie van auto's: Vervoer en opslag; Logies-, maaltijd- en drankverstrekking; Informatie en communicatie; Financiële instellingen; Verhuur van en handel in onroerend goed; Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening; Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening.

Grote supermarkt

Winkel met meerdere soorten dagelijkse artikelen en een minimale oppervlakte van 150 m².

Havo/vwo

Hoger algemeen voortgezet onderwijs/voorbereidend wetenschappelijk onderwijs. Havo/vwo scholen waar leerlingen door de overheid bekostigde voltijd voortgezet onderwijs kunnen volgen.

Hotels en dergelijke

Hotels, hostels en hotel-restaurants.

Huisartsenpost

Plaats waar huisartsen uit de regio de avond-, nacht- en weekenddiensten verzorgen. Voor een aantal huisartsenposten geldt een wisseldienst.

Huisartsenpraktijk

Pand of ruimte waarin een of meer huisartsen (samen) werken.

Kinderdagverblijf

Plaats waar kinderen van 0 tot 4 jaar gedurende één of meer dagdelen per week het hele jaar door worden opgevangen.

Landbouw, bosbouw en visserij

Deze sectie omvat: de exploitatie van natuurlijke plantaardige en dierlijke hulpbronnen: waaronder akkerbouw, veeteelt en de productie van overige planten en dieren op een agrarisch bedrijf of in het natuurlijke leefgebied; waaronder bosbouw, houtteelt en jacht; waaronder specifieke loondiensten met betrekking tot het productieproces landbouw, jacht en bosbouw worden eveneens in deze sectie ingedeeld; waaronder visserij: de vangst of het kweken van vis, schaaldieren en weekdieren.

Niet-commerciële dienstverlening

Deze categorie is een samenstelling van categorieën: Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen; Onderwijs; Gezondheids- en welzijnszorg; Cultuur, sport en recreatie; Overige dienstverlening; Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik; Extraterritoriale organisaties en lichamen.

Nijverheid en energie

Deze categorie is een samentelling van categorieën: Winning van delfstoffen; Industrie; Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht; Winning en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering; Bouwnijverheid.

Openbaar groen

Terrein in gebruik als park of plantsoen, voor dagrecreatie, natuur of als bos. Het terrein kan zowel privaat als publiek toegankelijk zijn. Het terrein heeft een omvang van minimaal één hectare.

Open natuurlijk terrein

Terrein in gebruik als open natuur, zoals heide, duinen, zandverstuivingen, strand, riet en biezen, kwelders, drooggevalen gronden en blauwgrasland.

Oprit hoofdverkeersweg

Toegang tot een rijks- of provinciale weg. Als uitgangspunt voor de opritten is het Nationale Wegenbestand (een product van Adviesdienst Verkeer en Vervoer van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu) gebruikt. De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot de dichtstbijzijnde oprit van een rijks- of provinciale weg, berekend over de weg.

Overige dagelijkse levensmiddelen

Groenteboer, bakker, vlaaienwinkel, toko, chocoladewinkel, koffie/theewinkel, delicatessenwinkel, kaaswinkel, mini supermarkt, notenwinkel, poelier, reformwinkel, slagerij, slijterij, tabakswinkel, visboer, zoetwarenwinkel, nachtwinkel, wijnwinkel en ziekenhuiswinkel.

Park of plantsoen

Terrein in gebruik voor ontspanning zoals ligweiden, heesterbeplantingen en beboste delen van parken en forse groenstroken.

Recreatief binnenwater

Binnenwater in gebruik voor recreatie, zoals recreatieplassen, water in park en plantsoen, golfterrein, jachthavens en roeibanen. Het terrein heeft een omvang van minimaal 1 hectare. Alleen voor jachthavens geldt een ondergrens van 0,5 hectare voor het watergedeelte.

Restaurants

Restaurant, café-restaurant en afhaal/thuisbezorging.

Treinstations totaal

De gemiddelde afstand van alle inwoners in een gebied tot het dichtstbijzijnde treinstation, berekend over de weg.

Vmbo

Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs. Vmbo-scholen waar leerlingen door de overheid bekostigde voltijd voortgezet onderwijs kunnen volgen.

Voortgezet onderwijs

Scholen waar leerlingen door de overheid bekostigde voltijd voortgezet onderwijs kunnen volgen. Praktijkonderwijsscholen en speciale scholen zijn niet meegenomen. Aangezien scholen voor voortgezet onderwijs zowel vmbo-, havo/vwo- als vmbo/havo/vwo-scholen kunnen zijn, tellen de cijfers van vmbo en havo/vwo niet op tot de cijfers van Voortgezet onderwijs totaal.

Warenhuis

Winkels waar 50 of meer personen werkzaam zijn, en die voldoen aan de volgende criteria: de verkochte producten behoren tot acht of meer branches, waarbij elke branche een omzetaandeel heeft van meer dan 5 procent; geen enkele klasse heeft een omzetaandeel van 50 procent of meer; voedings- en genotmiddelen hebben een omzetaandeel van minder dan 50 procent.

Ziekenhuis (inclusief/exclusief buitenpolikliniek)

Ziekenhuis: Instelling voor onderzoek, behandeling en verpleging van zieken. In een ziekenhuis kunnen patiënten voor meer dan 24 uur opgenomen worden en er kunnen grote operaties worden uitgevoerd.

Bijzonderheden

-

2 Belang van aanwezigheid voorzieningen

Bronnen

Planbureau Fryslân (Panel Fryslân)

Gewijzigd op

19 augustus 2025

Frequentie

Tweejaarlijks

Periode

2018 – 2024

Definities

-

Bijzonderheden

-

3 Voertuigenbezit

Bronnen

CBS

Waarstaatjegemeente

Planbureau Fryslân (Panel Fryslân)

Gewijzigd op

19 augustus 2025

Frequentie

Jaarlijks

Tweejaarlijks

Periode

Particuliere auto's: 2003 - 2024

Auto's (incl. bedrijfswagens): 2000 - 2024

Elektrische personenauto's: 2012 - 2024

Motorfietsen: 2000 - 2024

Brom- of snorfiets: 2007 - 2024

Speed pedelecs: 2012 - 2024

Deelauto's: 2012 - 2022

Tevredenheid: 2018 - 2024

Definities

Auto's (incl. bedrijfswagens): Motorvoertuig voor personenvervoer over de weg, exclusief brom- en motorfietsen, met maximaal negen zitplaatsen (met inbegrip van de bestuurdersplaats). Hieronder vallen: personenauto's, bestelwagens ontworpen voor en voornamelijk gebruikt voor het vervoer van reizigers, taxi's, huurauto's, ziekenwagens en campers. Lichte wegvoertuigen voor goederenvervoer over de weg, touringcars, autobussen en minibussen vallen hier niet onder. Het begrip personenauto omvat ook taxi's en huurauto's met minder dan tien zitplaatsen. Vanaf 1 mei 2009 worden campers gekentekend als personenauto of als bus afhankelijk van het aantal zitplaatsen. Vóór die datum zijn campers geregistreerd als speciale voertuigen.

Motorfiets: Voertuig voor het wegverkeer op twee, drie of vier wielen met een onbeladen gewicht van maximaal 400 kg. Dergelijke motorvoertuigen met een cilinderinhoud van meer dan 50 cm³ vallen hieronder, alsook motorvoertuigen met een cilinderinhoud van minder dan 50 cm³ die niet aan de definitie van bromfiets beantwoorden.

Particuliere auto: Personenauto's op naam van natuurlijke personen (particulieren). Eenmanszaken, rederijen en maatschappen vallen hier ook onder, aangezien voertuigen van deze organisaties altijd op de particuliere naam van de eigenaar staan. Personenauto's op naam van rechtspersonen (bedrijven) zijn buiten beschouwing

gelaten, om vertekening van de cijfers door grote verhuur- en leasebedrijven te voorkomen.

Voertuigen met bromfietskenteken: Voertuigen met een geldig Nederlands bromfietskenteken en toegelaten tot deelname aan het verkeer op de openbare weg. Het totaal van alle snorfietsen, bromfietsen, brommobielen en overige voertuigen met bromfietskenteken (zoals bromfiets-quads, bakbromfietsen en 3-wielige brommers). Exclusief gehandicapten-voertuigen.

Elektrische personenauto's: Dit zijn (het aantal geregistreerde) elektrische personenauto's van het type FEV. Er zijn verschillende vormen van elektrische auto's. Bij deze variabele gaat het specifiek over FEV-auto's. Dit zijn auto's die alleen op stroom kunnen rijden, dus geen Plug-in hybrides (PHEV's).

Speed pedelec: Een fiets met elektrische trapondersteuning met een maximale snelheid tussen de 25 en 45 kilometer per uur. Dit zijn voertuigen met een bromfietskenteken (gele kentekenplaat), waarbij een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering (WA) vereist is.

Deelauto's: Het aantal deelauto's per 1.000 inwoners, exclusief P2P auto's. Het autodelen is het herhaald of opeenvolgend gezamenlijk gebruik van motorvoertuigen op grond van een overeenkomst tussen natuurlijke personen en een aanbieder of tussen natuurlijke personen uit meer dan één huishouden.

Bijzonderheden

-

4 Internetsnelheden huishoudens

Bronnen

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Planbureau Fryslân (Panel Fryslân)

Gewijzigd op

19 augustus 2025

Frequentie

Dekking: Onregelmatig*

Tevredenheid: Tweejaarlijks

Periode

2020 – 2023

2018 – 2024

Definities

Mb/s: Megabit per seconde

Bijzonderheden

*Over de frequentie en periode van deze data is het volgende bekend: het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft in 2020 voor de eerste keer, in samenwerking met tientallen aanbieders van vaste en telecommunicatienetwerken en -diensten in Nederland, in kaart gebracht over hoeveel Mb/s huishoudens in Nederland beschikken. Over eventuele herhaling van een publicatie van deze informatie en de frequentie hiervan wordt niet ingegaan.

5 Afstanden en reisduur

Bronnen

CBS

Gewijzigd op

19 augustus 2025

Frequentie

Jaarlijks

Periode

2018 - 2023

Definities

Afstand: Dit betreft het gemiddelde aantal kilometers dat een persoon op een dag aflegt. De afstand naar vervoerwijze is op basis van de ritvervoerwijze zodat ook voor- en natransport apart gemeten zijn. Bijvoorbeeld bij een verplaatsing van huis naar het werk met achtereenvolgens de fiets naar het station, de trein en te voet naar kantoor worden de kilometers voor de drie vervoerwijzen apart geteld.

Reisduur: Dit betreft de gemiddelde reisduur van een persoon op een dag. De reisduur naar vervoerwijze betreft de hoofdvervoerwijze van een verplaatsing, het voor- en natransport wordt hierbij genegeerd. Bijvoorbeeld bij een verplaatsing van huis naar het werk met achtereenvolgens de fiets naar het station, de trein en te voet naar kantoor wordt de verplaatsing als treinverplaatsing geteld. De totale reisduur valt dan onder de hoofdvervoerwijze trein.

Personenauto(bestuurder): bestuurders van een personenauto (ook: personenauto van werk of de zaak, dienstauto, leaseauto (zakelijk of privé), leen- of huurauto, leenauto, personenauto hulpverleningsvoertuig), maar uitgezonderd taxichauffeurs en bestelautochauffeurs. Bestuurders van een bestelauto en taxichauffeurs vallen onder 'overige' vervoerwijzen.

Fiets: hieronder vallen: zowel een niet-elektrische als elektrische fiets, (ook een speedpedelec met gele kentekenplaat) maar ook een fiets passagier die achter- of voorop op een fiets plaatsneemt.

Bijzonderheden

Overige literatuur

Fries Sociaal Planbureau. (2016). The perceived importance of facilities for rural citizen in Fryslân, the Netherlands.

Contact – voor meer informatie of vragen

Gerian Kuiper

Onderzoeker

gkuiper@planbureau Fryslan.nl

06 306 593 97